

ΚΥΠΡΙΑΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ζεΐδωρος Ύετος

*Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Δημήτριο Δ. Τριανταφυλλόπουλο
ἐπὶ τῇ ἐβδομηκονταπενταετηρίδι του*

ΤΟΜΟΣ ΟΗ΄-ΟΘ΄

2016-2017

Άννα Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου,

Δύο προσωπικότητες

της κυπριακής αρχαιολογίας:

Ινώ (1929-2018) και Κυριάκος Νικολάου (1918-1981)

- ΑΝΑΤΥΠΟ -

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΥΠΡΟΣ

2019

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΟΗ' - ΟΘ' 1 (2016-2017)

Ζεΐδωρος Ύετὸς

Τιμητικὸς Τόμος στὸν Καθηγητὴ Δημήτριο Δ. Τριανταφυλλόπουλο
ἐπὶ τῇ ἐβδομηκονταπενταετηρίδι του

Tabula Gratulatoria.....	15
Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, Προλογικὸν Σημείωμα.....	19
Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, Βιογραφικὸ Σημείωμα Δημήτριου Δ. Τριανταφυλλόπουλου	23
Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, Ἐργογραφία Δημήτριου Δ. Τριανταφυλλόπουλου.....	29

Α' ΜΕΡΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

1. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνης Ἀθανάσιος, Περὶ τὴν «ἐφιαλτικὴν» ἀρχιτεκτονικὴν.....	85
2. Jenny Albani, <i>The Tree of Life and the Mosaic Frieze at the Stoclet Palace. Tracing Gustav Klimt's Byzantine Connection</i>	91
3. Constantine M. Vapheides, <i>The "Melisende" psalter reconsidered</i>	111
4. Γεώργιος Βελένης, Γλωσσικὲς παρατηρήσεις σὲ βυζαντινὲς καὶ μεταβυζαντινὲς ἐπιγραφές.....	139
5. Ἰωάννης Βιταλιώτης, Ἀρχὴ παιδείσεως ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις: Γύρω ἀπὸ ὀρισμένα ζητήματα ὁρολογίας στὴ μελέτῃ τῆς μεταβυζαντινῆς ζωγραφικῆς.....	161
6. Νικόλαος Γκιολές, Τὸ εἰκονογραφικὸ πρόγραμμα τοῦ νάρθηκα τοῦ Καθολικοῦ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδιστῆ στὸν Καλοπαναγιώτη.....	183
7. Νικόλαος Γραϊκός, Ἡ ἐκλεκτικιστικὴ φυσιογνωμία τῆς νεοελληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς καὶ τὰ αἰτούμενα τῆς σημερινῆς ἔρευνας.....	207

8.	Αικατερίνη Π. Δελλαπόρτα, <i>Παράσταση δέησης πρὸς τὴν Παναγία ἀπὸ τὸ Γαητάνι Ζακύνθου</i>	233
9.	Λάζαρος Δεριζιώτης, Σπύρος Κουγιουμτζόγλου, <i>Τὸ ἑλληνιστικὸ καὶ ρωμαϊκὸ παρελθὸν μίας παλαιοχριστιανικῆς περιόδου στὴν περιοχὴ τῆς Περραιβικῆς Τριπολίτιδος τῆς Θεσσαλίας</i>	251
10.	Ἰωάννης Α. Ἡλιάδης, <i>Ἀπεικονίσεις μουσικῶν ὀργάνων στὴν ἐκκλησιαστικὴ εἰκονογραφία κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Διαφωτισμοῦ: Τὸ παράδειγμα τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Λευκωσίας</i>	269
11.	Ἀρχιμανδρίτου Φωτίου Ἰωακείμ, <i>Ἀνέκδοτος ἁσματικὸς κανόνας πρὸς τὸν ὅσιο Ἰωάννη τὸν Λαμπαδιστὴ</i>	281
12.	Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ἰωαννίδης, <i>Διατάξεις προχειρίσεων ψάλτη καὶ ἀναγνώστη στὰ κυπριακὰ Εὐχολόγια</i>	299
13.	Ἀρχιμ. Βενέδικτος Ἰωάννου, <i>Ἡ ἀλληλεξάρτηση Τυπικῆς Διαθήκης καὶ Ἐγκλείστρας τοῦ ἁγίου Νεοφύτου στὴν Πάφο</i>	331
14.	Δημήτριος Α. Ἰωσηφίδης, <i>Ἀνέκδοτη κυπροσυλλαβικὴ ἐπιγραφὴ ἐπὶ πηλίνου εἰδωλίου ταύρου</i>	347
15.	Ἰωάννης Θεοχαρίδης, <i>Οἱ κάτοικοι τῆς Κακοπετριάς σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1831</i>	355
16.	Δημήτριος Ἐμμ. Καλομοιράκης, <i>Ἡ Τετραπλὴ «καινὴ» ἀνάγνωση τῆς ἱστορήσεως τοῦ Πρωτάτου</i>	365
17.	Flora Karagianni, <i>The influence of Constantinople in the ecclesiastical architecture of the coastal line of the Black Sea (13th-15th c.)</i>	407

ΤΟΜΟΣ ΟΗ΄-ΟΘ΄ 2 (2016-2017)

18.	Ἀνέστης Κεσελόπουλος, <i>Ἡ ἔννοια τῆς κενώσεως στὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ καὶ ἡ σημασία της γιὰ τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας</i>	431
19.	Μαρίνα Κυριακίδου, <i>Τὸ εἰκονοστάσιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ χωριὸ Ἄλωνα</i>	441
20.	Κώστας Ν. Κωνσταντινίδης, <i>Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων σὲ δημῶδες κείμενο ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος</i>	459
21.	Ἄγγελος Γ. Μαντᾶς, <i>Βησσαρίων Πλήθωνι. Ἀλήθεια καὶ ἀληθοφάνεια σὲ μιὰ πεποιημένη ἐπιστολὴ</i>	477

22. Theodoros Mavrogiannis, <i>The «House - Annex of Eustolios» at Kourion in Cyprus: 435 A.D.</i>	509
23. Χαραλαμπία Α. Όλυμπίου, <i>Η σύνθεση τής Δευτέρας Παρουσίας στους βυζαντινούς ναούς τής Κύπρου</i>	531
24. Νίκος Όρφανίδης, <i>Σχόλια στην παπαδιαμαντική λογοτεχνία τών Χριστουγέννων</i>	551
25. Άννα Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου, <i>Άνθρωπωνύμια σέ έπιγραφές πρωτοχριστιανικής και παλαιοχριστιανικής περιόδου από τή Μακεδονία</i>	565
26. Βαρβάρα Ν. Παπαδοπούλου, <i>Άμφιπρόσωπη εικόνα από τò Νησί τής λίμνης τών Ίωαννίνων. Συμβολή στη ζωγραφική τής βυζαντινής Ήπειρου</i>	581
27. Πέτρος Παπαπολυβίου, <i>Δύο άθρησάυριστα κείμενα για τήν Άμμόχωστο και τή Σαλαμίνα σέ περιοδικά τής Σμύρνης και τής Έρμούπολης (1844-1846)</i>	599
28. Δημήτρης Παυλόπουλος, <i>Χάραξε ó Κόντογλου;</i>	615
29. <i>μαστρ' Αργύρης Πετρονώτης, Μαστρό-, μάστορο-, μαΐστορο-, μαΐστωρ < λατινικό magister</i>	627
30. Έλένη Προκοπίου, <i>Οί ιστορικές και άρχαιολογικές πηγές για τήν Ίερά Μονή τού Συμβούλου και τή γύρω περιοχή</i>	641
31. Γιάννης Ρηγόπουλος, <i>Ίωάννου Κορνάρου: Άγιος Χαραλάμης με σκηνές τού βίου του, 1773.</i>	657
32. Ίωσήφ Ροηλίδης, <i>Ό Όρθόδοξος μοναχισμός στòn άπώτερο Βορρά. Μία άρχιτεκτονική άποτίμηση</i>	681
33. Helen Saradi, <i>Christodorus of Koptus, The Statuary of the Baths of Zeuxippos: Virgilian Heroes in a Constantinopolitan Context</i>	703
34. Άγγελική Στρατή, <i>Ό ναός τών Αγίων Τριών στην Καστοριά. Σχόλια και παρατηρήσεις στòn ζωγραφικό του διάκοσμο (τοιχογραφίες και εικόνες)</i>	719
35. Νικόλαος Δ. Τριανταφυλλόπουλος, <i>Έπιστολικά σχόλια τού Κ. Γ. Πιτσάκη στòn Παπαδιαμάντη</i>	743
36. Εύθύμιος Ν. Τσιγαρίδας, <i>Εικόνα τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου στην Καστοριά</i>	753
37. Ίωάννης Τσιουρής, <i>Μία άγνωστη τοιχογραφμένη σύνθεση Βαπτίσεως τού Χριστού με σκηνές τού βίου τού άγίου Ίωάννη τού Προδρόμου στην Κέρκυρα</i>	765
38. Κώστας Τσουρής, <i>Ύδρευση άστικων έγκαταστάσεων στη βυζαντινή περιφέρεια (9ος-15ος αί.)</i>	785
39. Χάρης Φεραΐος, <i>Άρχιτεκτονική και τραγικό! – Μία έκδοχή</i>	805

ΤΟΜΟΣ ΟΗ΄-ΟΘ΄ 3 (2016-2017)

40. Ανδρέας Φούλιας, <i>Νέα στοιχεία για τὸν ναὸ τῆς Παναγίας τῆς Κυρᾶς στὰ Λειβάδια Ἀμμοχώστου</i>	831
41. Εὐγενία Χαλκιᾶ, <i>Παλαιοχριστιανικὴ Νικόπολη. Οἱ πρῶτες ἀνασκαφές καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Φιλαδελφεύς</i>	843
42. Κυριάκος Χαραλαμπίδης, <i>Στὰ στέφανα τῆς κόρης του (Ἱεροφάνεια)</i>	861
43. Χριστόδουλος Ἀ. Χατζηχριστοδούλου, <i>Ὁ παλαιὸς ναὸς τῆς Παναγίας Θεοσκεπαστῆς στὴν Κάτω Πάφο</i>	875
44. Ἀνθὴ Γ. Χοτζάκογλου, <i>Ὁ Καραγκιόζης ὡς “νόστιμον ἡμῶν”: Τὸ Θέατρο Σκιῶν τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν</i>	883
45. Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, <i>Παρατηρήσεις στὴν εἰκονογραφία δύο ναῶν τοῦ 17ου αἰῶνος: ὁ Προφήτης Ἠλίας καὶ ὁ Ἅγιος Παντελεήμων Στεμνίτσης καὶ ἡ ταυτότητα τοῦ ζωγράφου τους</i>	939
46. Ἰωάννης Π. Χουλιάρᾶς, <i>Ἀνασκαφὴ παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς στὸν Δρυμὸ Βόνιτσας. Οἱ μαρτυρίες τῶν χορηγικῶν ἐπιγραφῶν</i>	983
47. Εὐάγγελος Χρυσός, <i>Τὸ Βυζάντιο: Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως</i>	1005
48. Κρίτων Χρυσοχοΐδης, <i>Ὁ γραφέας Δημήτριος ἐν χώρᾳ Ναυπάκτου ταυτίζομενος μετὰ τὸν Διονύσιο, Προηγούμενο Ἰβήρων (β΄ ἡμῶν 15ου – ca 1539)</i>	1023
49. Νάσω Χρυσοχοῦ, <i>Ἡ ἐξελικτικὴ πορεία τῶν δίκλιτων καὶ τῶν διπλῶν ὀρθόδοξων ναῶν τῆς Κύπρου</i>	1037

Β΄ ΜΕΡΟΣ • ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ

1. Ἄννα Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου, <i>Δύο προσωπικότητες τῆς κυπριακῆς ἀρχαιολογίας: Ἰνῶ (1929-2018) καὶ Κυριάκος Νικολάου (1918-1981)</i>	1069
--	------

Γ΄ ΜΕΡΟΣ • ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ – ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

1. Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου: <i>Κωνσταντίνου Κλεάνθους, Τὸ Καϊμακλί χθές καὶ σήμερα, Λευκωσία 2011-2015</i>	1101
--	------

2. Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου: *Προσκυνητάριο τῶν Ἱερῶν Ναῶν Καϊμακλίου* (ἐπιμ. Καλλιόπη Πρωτοπαπᾶ), Λευκωσία 2015 1111
3. Ἡ Ζωὴ μετὰ θάνατον. Κατάλογος Ἑκθέσης (Πάφος 4-31/7/2017), (ἐπιμ. Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, Ἰωάννης Ἀνδ. Ἡλιάδης), Λευκωσία 2017/
The Life after Death. Exhibition's Catalogue (Pafos July 4-31, 2017), (ed. Ch. G. Chotzakoglou, Io. A. Eliades), Lefkosa 2017 1123

Δ΄ ΜΕΡΟΣ • ΤΟ ΕΚΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

2016

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ: Ἐλευθέριος Ἀντωνίου.....	1129
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ: Μαρία Κτωρῆ.....	1130
ΜΑΡΤΙΟΣ: Μιχάλης Ἀντωνίου	1132
ΑΠΡΙΛΙΟΣ: Ἄντρη Θεοφάνους	1133
ΜΑΪΟΣ: Ἄντρη Θεοφάνους	1134
ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ: Ἄντρη Θεοφάνους	1135
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ : Ἄντρη Θεοφάνους.....	1136
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ: Ἑλένη Χρίστου.....	1138
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ: Ἑλένη Χρίστου.....	1140

2017

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ: Ἑλένη Χρίστου.....	1143
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ: Παναγιώτα Κωνσταντίνου.....	1144
ΜΑΡΤΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους.....	1145
ΑΠΡΙΛΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους.....	1147
ΜΑΪΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους.....	1148
ΙΟΥΝΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους	1149
ΙΟΥΛΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους, Ἑλένη Χρίστου	1150
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ : Κωνσταντίνος Θεοφάνους.....	1151
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους	1152
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους	1153

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους, Έλένη Χρίστου	1154
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ: Κωνσταντίνος Θεοφάνους.....	1155

Ε΄ ΜΕΡΟΣ • ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ-ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ

2016

Χρονικά τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Μουσείου ὑπὸ Χαραλάμπους Γ. Χοτζάκογλου	1161
Ἀπολογισμοὶ καὶ Λογοδοσίες Γεν. Συνελεύσεως	1198
Χαιρετισμοὶ σὲ ἐκδηλώσεις	1218
Νεκρολογίες-Ἐπικήδριοι Λόγοι	1256

ΤΟΜΟΣ ΟΗ΄-ΟΘ΄ 4 (2016-2017)

2017

Χρονικά τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Μουσείου ὑπὸ Χαραλάμπους Γ. Χοτζάκογλου	1279
Ἀπολογισμοὶ καὶ Λογοδοσίες Γεν. Συνελεύσεως	1324
Χαιρετισμοὶ σὲ ἐκδηλώσεις.....	1341
Ὅροι Δημοσιεύσεως εἰς τὸ Δελτίον τῆς Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν	1373
Πίναξ Βραχυγραφιῶν	1379
Τιμοκατάλογος ἐκδόσεων Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν.....	1383
Συνεργάτες τοῦ τόμου	1387

ΣΤ΄ ΜΕΡΟΣ • ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Πίνακες 1-175	1393
Ἐκδηλώσεις Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν 2016	1571
Ἐκδηλώσεις Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν 2017	1603

TABULA GRATULATORIA

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΗΣΑΪΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΟΡΦΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΘΗΛΛΥΡΙΑΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΟΣΤΡΩΝ ΤΙΜΟΘΕΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΗΔΡΩΝ ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΑΓΑΘΩΝΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΗΛΙΑΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ

ΦΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΕΝΑ ΕΛΙΩΤΗ

π. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΖΟΥΜΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ

ΔΩΡΗΣ ΚΑΚΟΥΡΗΣ

ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ

ΕΛΕΩΝΟΡΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

ΣΩΤΗΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΚΑΤΙΑ ΛΟΒΕΡΔΟΥ-ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ

π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΛΑΜΟΥΣΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ ΜΑΝΙΑΤΗ-ΚΟΚΚΙΝΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΣΙΟΥΜΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΕΚΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΝΟΒΑΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΕΡΑΝΤΖΗ-ΒΑΡΜΑΖΗ

ΑΓΓΕΛ ΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΚΟΝΝΑΡΗ

ΝΤΟΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΛΙΤΣΑ ΠΑΠΑΘΕΟΦΑΝΟΥΣ-ΤΣΟΥΡΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ
ΧΡΥΣΑ ΡΑΝΟΥΤΣΑΚΗ
ΑΝΤΗΣ ΡΟΔΙΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΣΤΟΥΦΗ-ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
Πρωτοπρεσβύτερος ΘΩΜΑΣ ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΜΠΟΥΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ
ΙΟΥΛΙΑ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΗ-SANGMEISTER
ΝΙΚΗΤΑΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ
ΕΛΕΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥ

MICHELE BACCI
JOHANNES KODER
PETER SOUSTAL

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ζεῖδωρος Ὑετὸς

*Τιμητικὸς Τόμος στὸν Καθηγητὴ Δημήτριο Δ. Τριανταφυλλόπουλο
ἐπὶ τῇ ἐβδομηκονταπενταετηρίδι του*

*Τὸ δ' ἄχνηνται, φθόνον ἀμειβόμενον τὰ καλὰ ἔργα
Πίνδαρος, Πυθιονικοί, Β', VII., 14-15.*

Τὸ ἔτος 2016 ἀποτελεῖ ἓνα ἱστορικὸ ὁρόσημο γιὰ τὴ γεραρὰ Ἑταιρεία Κυπριακῶν Σπουδῶν, καθὼς συμπληρῶνει πλέον ὀγδόντα χρόνια ζωῆς, δράσης, δημιουργικῆς παρουσίας καὶ προσφορᾶς στὰ πνευματικὰ τεκταινόμενα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ξεπερνώντας τὰ στενὰ γεωγραφικὰ ὅρια τῆς Μεγαλονήσου. Ἀποτελεῖ πλέον τὸν ἀρχαιότερο ἐν ζωῇ πνευματικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ φορέα τῆς Κύπρου, ὁ ὁποῖος ἰδρύθηκε ἐπὶ Ἀγγλοκρατίας ἔνεκα τῆς ἀνάδειξης τῆς ἑλληνικότητος τοῦ νησιοῦ καὶ συνεχίζει τὴν πορεία του φέρνοντας στὸ φῶς ἄγνωστες πτυχὲς κατὰ πρῶτον τῆς Ἱστορίας, Ἀρχαιολογίας καὶ Λαογραφίας καὶ κατὰ δεύτερον τῆς ἐν γένει Κυπριολογίας. Στὸ παρὸν Διοικητικὸ Συμβούλιο ἔλαχε ὁ κλῆρος νὰ ἐορτάσει ἀφενὸς αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ἐπέτειο, ἀλλὰ καὶ νὰ σηκώσει στοὺς ὤμους του τὸ φορτίο τῆς πνευματικῆς κληρονομίᾳς ὀγδόντα χρόνων βίου καὶ καρποφόρου δράσεως.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ἐπέτειο συνέπεσε ἓνα ἀκόμη εὐχάριστο γεγονός. Ἡ συμπλήρωση 75 χρόνων τοῦ Καθηγητοῦ Δημητρίου Δ. Τριανταφυλλόπουλου καὶ ἐξέχοντος μέλους τῆς Ἑταιρείας μας. Ὁ ἐκ Χαλκίδος ὀρμώμενος Δημήτριος Δ. Τριανταφυλλόπουλος, γόνος ἐκπαιδευτικοῦ, σπούδασε στὴν Ἀθήνα, στὴ Βιέννη καὶ στὸ Μόναχο, τόσο Φιλολογία, ὅσο καὶ Βυζαντινὴ Ἀρχαιολογία, στὴν ὁποία καὶ προσηλῶθηκε καὶ ἀφιέρωσε ὁλόκληρο τὸ κομμάτι τῆς ζωῆς του στὴν Κύπρο. Μετὰ ἀπὸ μακρὰν θητεία στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐξελέγη καὶ διετέλεσε πρῶτος Καθηγητὴς Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης τοῦ Τμήματος Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας στὸ νεοσύστατο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Κατὰ τὴν καρποφόρο του θητεία στὸ Πανεπιστήμιο Κύπρου ἐνεδύθη διάφορα ἀξιώματα (μέλος τῆς Συγκλήτου, μέλος τοῦ Συμ-

βουλίου τῆς Σχολῆς, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Τμήματος καὶ Κοσμήτωρ), συνδιοργάνωσε τὸ πρῶτο διατμηματικὸ, μεταπτυχιακὸ σεμινάριο γιὰ τὸ Βυζάντιο καὶ ἐπέβλεψε μεταπτυχιακοὺς καὶ διδακτορικοὺς φοιτητὲς στὴν Κύπρο ἕως τὴν ἀφυπηρέτησή του τὸ 2008, καθὼς ἐπίσης καὶ ὑποψήφιους διδάκτορες σὲ πανεπιστήμια ἐκτὸς Κύπρου. Ἡ συμβολή του ὡς θεμελιωτὴ τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν στὸν ἀκαδημαϊκὸ χῶρο τῆς Κύπρου καὶ στὴν ἀνάδειξη τοῦ βυζαντινοῦ παρελθόντος τῆς Μεγαλονήσου διεθνῶς ὑπῆρξε καθοριστική. Τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς του στὴν ἐπιστήμη, ὁ ἀναγνώστης θὰ μπορούσε ἐνδεχομένως νὰ τὸ προσεγγίσει σὲ ἓναν βαθμὸ ἀπὸ τὴν *Εργογραφία* του, ποὺ κάνει καθέναν ἀπὸ ἐμᾶς νὰ ἰλιγγιᾷ. Ἡ πρόφρονά ὅμως διάθεσή του νὰ μοιράζεται μὲ ὅλους τὶς ἐνδελεχεῖς γνώσεις του, ἡ πληθωρική, ἐγκάρδια καὶ ἀφειδώλευτη, πολυειδὴς προσφορά του πανταχοῦ, τὸ ἀπαράμιλλο ἦθος, ὁ διαχωρισμὸς του ἀπὸ τοὺς τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες καὶ ἡ ἀκεραιότητά του χαρακτηροῦς του δὲν μπορεῖ δυστυχῶς νὰ ἀποτυπωθεῖ πλήρως, ἀλλὰ θὰ ἀποτελέσει τὴν παρακαταθήκη, ποὺ ἀφήνει πίσω του σὲ ὅσες καὶ ὅσους ἔχουν τὴν τύχη νὰ τὸν γνωρίσουν. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ κρίναμε ὅτι ὁ τίτλος τοῦ τιμητικοῦ τόμου «Ζεῖδωρος ὑετὸς» σκιαγραφεῖ μὲ ἐνάργεια τὸν Δημήτριο Τριανταφυλλόπουλο, καθὼς ὁ τιμώμενος μετατρέπεται σὲ ἓναν πνευματικὸ ὑετὸ καὶ μὲ τὰ νάματα τῆς σοφίας του μετουσιώνει τὴν ἄρουρα σὲ βλαστάνουσα.

Ἀποτελεῖ ἐπομένως ἰδιαίτερη χαρά, τόσο γιὰ τὸ παρὸν Διοικητικὸ Συμβούλιο, ὅσο καὶ γιὰ μένα ὡς Πρόεδρου του, νὰ ἔχουμε τὴν τιμὴ νὰ ἐπιμεληθοῦμε τὸν παρόντα ἀφιερωματικὸ τόμο, τὸν ὁποῖον ἀποφασίσαμε ὁμοφώνως νὰ ἐκδώσουμε διπλοῦν, ὡς ἐλάχιστη ἐκφραση ἐκτίμησης καὶ ἀναγνώρισης τῆς προσφορᾶς του στὴν Ἑταιρεία Κυπριακῶν Σπουδῶν, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα στὸν τόπο καὶ στὸ Γένος. Τὸν τηλαυγὴ παρόντα στέφανο ἀναγνώρισης στὸν τιμώμενο «ἔπλεξαν» 50 ἄρθρα ὁμοτέχων, συναδέλφων, μαθητῶν καὶ προσωπικῶν του φίλων, καθὼς καὶ πολλῶν ἄλλων προσφίλων του προσώπων ἀπὸ τὴ διεθνή ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα, ποὺ ἀναφέρονται στὴν *Tabula Gratulatoria*.

Στὸ τελευταῖο τμῆμα τοῦ τόμου περιλαμβάνονται ὡς συνήθως, τὰ Πιεπραγμένα τῆς Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν κατὰ τὰ ἔτη 2016-2017. Μία ἀπλὴ φυλλομέτρηση τῶν κειμένων καὶ τοῦ συνοδευτικοῦ φωτογραφικοῦ ὕλικου καταδεικνύει περίτρανα, πῶς ἡ Ἑταιρεία Κυπριακῶν Σπουδῶν δὲν ἀποτελεῖ ἓναν φορέα μὲ τοπικὸ ἐπίκεντρο καὶ μονοδιάστατη δράση, ἀλλὰ ἓναν δυναμικὸ, ἐπιστημονικὸ φορέα μὲ πολυειδεῖς ἐπιστημονικὲς καὶ ἐρευνητικὲς συνεργασίες μὲ πλειάδα φορέων

στήν Κύπρο, ἀλλὰ καὶ δραστηριότητα, ποὺ ἐξακτινώνεται ἀπὸ τὸ βορειοδυτικὸ ἄκρο τῆς Εὐρώπης ἕως τὴν Κωνσταντινούπολη μετατρέποντάς την σὲ ἕναν πολιτισμικὸ πρεσβευτὴ τῆς Κύπρου. Ἡ δράση της χαρακτηρίζεται ἀπὸ εὐρωπαϊκὰ προγράμματα, ἐπιμόρφωση φοιτητῶν, ἐρευνητῶν καὶ πανεπιστημιακῶν, διαλέξεις, συμπόσια, συνέδρια καὶ διεθνεῖς ἐκθέσεις, ἐκδόσεις, ὀπτικοακουστικὲς παραγωγές, ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια καὶ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα, ἐμπλουτισμὸ συλλογῶν κειμηλίων, μουσειακὲς δράσεις, καταγραφὲς συλλογῶν καὶ συντήρηση ἐκθεμάτων μεταξὺ ἄλλων. Ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ εἶχαν πραγματοποιηθεῖ, ἂν δὲν εἴχαμε τὴ στήριξη καὶ συμπαράσταση δεκάδων φορέων καὶ ἐθελοντῶν, οἱ ὅποιοι μὲ αὐτὸν τὸ τρόπο καταθέτουν τὴν προσφορά τους στὸ πολιτισμικὸ γίγνεσθαι τοῦ τόπου μας, συναισθανόμενοι τὴ βαριὰ εὐθύνη ποὺ συνεπάγεται ἡ πνευματικὴ κληρονομιά τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Τοὺς εὐχαριστῶ ὅλες καὶ ὅλους βαθύτατα, ιδίως γιὰ τὴ στήριξη σὲ δύσκολες στιγμές, «ταῖς μὲν ὀπίσω ἐπιλανθάνομενοι, ταῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι κατὰ σκοπόν». Τὸ 2016 ὅμως σημαδεύθηκε καὶ ἀπὸ μία μεγάλη ἀπώλεια στὸν τομέα τῶν Γραμμάτων, τὴν ἐκδημία τοῦ Θεόδωρου Παπαδόπουλλου, εἰς μνήμην τοῦ ὁποίου δημοσιεύονται οἱ νεκρολογίες στὸ τέλος τοῦ τόμου. Εἴμασταν τυχεροί, ὅσοι τὸν γνωρίσαμε καὶ τὸ ἔργο του θὰ ἀρδεύει τὶς πνευματικὲς ἀνησυχίες τῶν νεωτέρων γενεῶν. Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις παραδίδουμε στὸν ἀναγνώστη τὸν παρόντα διπλοῦν τόμο καὶ εὐχόμεσθε νὰ ἐορτάσουμε τὰ ἐνενηντάχρονα τῆς Ἑταιρείας σὲ μία ἐλεύθερη πατρίδα.

Λευκωσία

Ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου

Πρόεδρος Δ.Σ.

Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν

Άννα ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ-ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

**Δύο προσωπικότητες της κυπριακής αρχαιολογίας:
Ινώ (1929-2018) και Κυριάκος Νικολάου (1918-1981)**

Την 31η Ιανουαρίου 2018 απεβίωσε στη Λεμεσό η διακεκριμένη Κυπρία αρχαιολόγος Ινώ Μιχαηλίδου-Νικολάου. Το 2016 η εκδημήσασα κληροδότησε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου τη σημαντική βιβλιοθήκη της καθώς και τα επιστημονικά της αρχεία. Η δωρεά έγινε στο όνομά της, καθώς και του αιμνήστου συζύγου της, δρος Κυριάκου Νικολάου, επιτίμου Εφόρου Αρχαιοτήτων.

Στη δωρεά περιλαμβάνονται 10.000 περίπου βιβλία, ανάτυπα, περιοδικά (ως επί το πλείστον αρχαιολογικά, ιστορικά, φιλολογικά, επιγραφικά, νομισματικά), φωτογραφίες επιγραφών και αρχαιολογικών αντικειμένων ή χώρων, 934 έκτυπα επιγραφών, σημειώσεις, εκμαγεία νομισμάτων, σχέδια, χάρτες, διαφάνειες ανασκαφών που είχε διενεργήσει η ίδια ή ο σύζυγός της. Περιλαμβάνονται επίσης η επιστημονική αλληλογραφία του ζεύγους Νικολάου με προσωπικότητες εκτός Κύπρου, άλλα έντυπα που ενδιαφέρουν την ιστορία της κυπριακής αρχαιολογίας κατά την τελευταία εξηκονταετία, καθώς και βιβλία, φυλλάδια, χειρόγραφα και φωτογραφίες που αποτυπώνουν τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου. Μετά την απαραίτητη επεξεργασία, το υλικό αυτό θα τεθεί στη διάθεση της επιστημονικής κοινότητας.

Ως ελάχιστη έκφραση της επιστημονικής οφειλής απέναντι στο ζεύγος Νικολάου θεώρησα καθήκον μου να συντάξω ενημερωμένη εργογραφία, με σύντομα βιογραφικά στοιχεία και των δύο επιστημόνων, που τίμησαν με τις συμβολές τους τον κυπριακό και διεθνή επιστημονικό λόγο.

Για τα βιογραφικά στοιχεία και την εργογραφία του Κ. Νικολάου βασίσθηκα σε δακτυλόγραφο που περιείχε σε πρώτο πρόσωπο στοιχεία της βιογραφίας και κατάλογο δημοσιεύσεων του ιδίου του Κ. Νικολάου, με ιδιόχειρες συμπληρώσεις της Ι. Νικολάου· το *Annual Report of the Director of the Department of Antiq-*

uities· τα μεταθανάτια δημοσιεύματα του κυπριακού Τύπου (ελληνόφωνου και αγγλόφωνου) και του Τύπου της ελληνικής παροικίας στο Ηνωμένο Βασίλειο· τους επικηδείους του Πάτροκλου Σταύρου —Υφυπουργού τότε παρά τω Προέδρῳ της Κυπριακής Δημοκρατίας— και του Νίκου Φαλά —της Συντονιστικής Επιτροπής Καρπασίας— καθώς και τη νεκρολογία του Θεοδ. Χ. Παπαδοπούλου, στην έπετηρίδα *Κυπριακαὶ Σπουδαὶ* 45 (1981) 347-353. Συμβουλευθήκα επίσης ἀκέφαλο δακτυλόγραφο που περιείχε εκτενές ἄρθρο μαζί με νεκρολογία του Κ. Νικολάου, γραμμένο πιθανῶς ἀπὸ τον Hector W. Catling (1924–2013)· ο Catling εἶχε συνυπηρετήσῃ για δύο χρόνια (1957-1959) με τον Νικολάου στην Κύπρο, εἶχαν δε ἀπὸ κοινού ἀναλάβῃ την ἀρχαιολογική ἐπισκόπηση της κοιλάδας του ποταμοῦ Γιαλιά. Τα ἀνωτέρω (πλὴν του ARDAC) καθώς και η φωτογραφία που δημοσιεύεται ἐδῶ, ἀποτελοῦσαν μέρος του ἀρχείου της Ἰνούς Νικολάου. Συμβουλευθήκα επίσης το *Who's who in Cypriote Archaeology. Biographical and Bibliographical Notes* του Paul Åström [Studies in Mediterranean Archaeology XXIII], Göteborg 1971, καθώς και τον τιμητικό τόμο που κυκλοφορήθηκε μετὰ τον θάνατό του ἀπὸ τον Σύνδεσμο Κυπρίων Ἀρχαιολόγων, στον Β' τόμο του περιοδικοῦ *Κυπριακή Ἀρχαιολογία. Μνήμη Κυριάκου Νικολάου* (Λευκωσία 1990).

Ἄντλησα βιογραφικά στοιχεῖα και την εργογραφία της Ι. Μιχαηλίδου-Νικολάου κυρίως ἀπὸ τον τόμο προς τιμὴν της (*Epigraphy, Numismatics, Prosopography and History of Ancient Cyprus. Papers in Honour of Ino Nicolaou* edited by Demetrios Michaelides, Uppsala, Åströms förlag, 2013, σελ. XIX-XXVIII), το *Annual Report of the Director of the Department of Antiquities* και δευτερευόντως ἀπὸ τη *Bibliographie d'archéologie grecque 1945-1969. Époque hellénique*, Athènes 1970, καθώς και το *Who's who in Cypriote Archaeology*, Göteborg 1971 που προαναφέρθηκε.

Ευχαριστῶ για τη βοήθειά τους τη φιλόλογο κ. Μαρία Γεωργίου (DEA 2001, ΕΡΗΕ Παρισίων), ἐπὶ εικοσαετία και πλέον ἐπιστημονική συνεργάτιδα της Ι. Νικολάου, καθώς και τη Βιβλιοθηκονόμο για τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Ἀλεξία Λουκά.

Κυριάκος Νικολάου, Δρ.Φ
(Ρίζοκάρπασο 10 Οκτωβρίου 1918 – Manchester 29 Οκτωβρίου 1981)

Τέως Έφορος επί τιμή του Κυπριακού Μουσείου. Υιός του Στυλιανού και της Άννας Χατζηνικολάου. Στοιχειώδης εκπαίδευση στην Κύπρο, Μέση και Ανώτερη στο Λονδίνο (BA στην Κλασική Φιλολογία, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, 1953)· δίπλωμα στην Πρακτική Αρχαιολογία (University Institute of Archaeology του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, 1954). Διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Göteborg (Gothenburg)

Σουηδίας (1976) με τη μελέτη του *The Historical Topography of Kition*. Τα ενδιαφέροντά του επικεντρώνονταν στην αρχαιολογική τοπογραφία, ιδιαίτερα μέσω της επιφανειακής επισκόπησης, με αποκορύφωμα την τοπογραφία του αρχαίου Κιτίου, που προαναφέρθηκε.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου συνελήφθη από τους Γερμανούς και κρατήθηκε επί τέσσερα χρόνια στη Γαλλία.

Το 1960 νυμφεύθηκε την Ινώ Μιχαηλίδου από τη Λεμεσό.

Το ενδιαφέρον του για την αρχαιολογία ξεκίνησε πολύ νωρίς. Έλαβε μέρος σε ανασκαφή που διενήργησε στον Άγιο Φίλωνα η τότε Βοηθός Έφορος του Κυπριακού Μουσείου Joan du Plat Taylor. Συστηματικά μετέσχε σε ανασκαφές στο St. Albans, Silchester της Αγγλίας ως βοηθός του Sir Mortimer Wheeler (1949).

Εισήλθε στο Τμήμα Αρχαιοτήτων της Κύπρου το 1957 ως Βοηθός Αρχαιολογικός Λειτουργός· Βοηθός Έφορος (1961-1964) και Έφορος του Κυπριακού Μουσείου (1964-1979). Συνταξιοδοτήθηκε το 1979.

Ως Αρχαιολογικός Λειτουργός ήταν υπεύθυνος της αρχαιολογικής επισκόπησης της Επαρχίας Κυρηνείας και της κοιλάδας του ποταμού Γιαλιά στην Κεντρική Κύπρο (άνοιξη 1957-1959), καθώς και του μουσείου της περιοχής· διενήργησε επίσης ανασκαφές. Ως Έφορος του Κυπριακού Μουσείου ήταν υπεύθυνος του Μουσείου Λευκωσίας και των επαρχιακών και τοπικών μουσείων. Μεταξύ άλλων ήταν υπεύθυνος της επανέκθεσης των Μουσείων Αμμοχώστου,

Λάρνακας, Πάφου, Λεμεσού, Επισκοπής, Κουκλιών και των Μουσείων Λαϊκής Τέχνης και Ναυαγίου της Κυρηνείας.

Στην Κύπρο συμμετέσχε σε ανασκαφές στην Έγκωμη ως βοηθός του Πορφυρίου Δικαίου (Τμήμα Αρχαιοτήτων) και του C. F. A. Schaeffer (Γαλλική Αποστολή, 1956) και στη Σαλαμίνα ως συνεργάτης του Βάσου Καραγιώργη (Τμήμα Αρχαιοτήτων, 1956). Διετέλεσε υπεύθυνος ανασκαφών στις νεκροπόλεις του Μαρίου, της Δένειας, της Κυθρέας, της Αγκαστίνας και στο Καζάφани, καθώς και στο Ιερό της Αφροδίτης, της περιοχής Μόρφου. Πραγματοποίησε επίσης μεγάλης κλίμακος ανασκαφές στην Κάτω Πάφο (1962-1978), στην Οικία του Διονύσου με τα περίφημα ψηφιδωτά ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου και ενός συμπλέγματος που περιελάμβανε το Ωδείο, το Γυμνάσιον, το Ασκληπιείον και Αγορά. Εργάσθηκε επίσης για την ανάδειξη αρχαίων πόλεων της γενέτειράς του Καρπασίας. Χάρης στην εμπειρία του και τις σύντονες ενέργειές του εντοπίσθηκαν και ταυτίσθηκαν στον οίκο Christies του Λονδίνου ειδώλια της συλλογής Χρ. Χατζηπροδρόμου στην Αμμόχωστο που είχαν κλαπεί από την οικία του συλλέκτη και μεταφερθεί παρανόμως στο Ηνωμένο Βασίλειο από τις τουρκικές αρχές κατοχής το 1974.

Έλαβε μέρος σε πολλά διεθνή συνέδρια κλασικής αρχαιολογίας και έδωσε διαλέξεις στην Κύπρο, σε ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια.

Διετέλεσε Εταίρος (Fellow) της Society of Antiquaries of London και Εταίρος της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών. Ήταν επίσης Αντεπιστέλλον Μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, μέλος της Κυπριακής Επιτροπής του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), μέλος της Κυπριακής Επιτροπής του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχαίων Μνημείων και Χώρων (ICOMOS), μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Κλασικής Αρχαιολογίας. Ήταν επίσης Γραμματέας της Κυπριακής Επιτροπής της Διεθνούς Εταιρείας Ιστορικών Επισημών και Γραμματέας της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών.

Απεβίωσε στο Manchester στις 29 Οκτωβρίου 1981. Ετάφη στις 2 Νοεμβρίου 1981 στο Πολιτικό Λευκωσίας.

Σε ένδειξη αναγνώρισης της μεγάλης προσφοράς του Κ. Νικολάου στις ανασκαφές της πόλεως και στην ανάδειξη της πολιτιστικής της κληρονο-

μιάς, ο Δήμος Πάφου απεφάσισε τον Νοέμβριο του 1981 να δώσει το όνομα του Κυριακού Νικολάου σε δρόμο που οδηγεί στη λεγομένη «Οικία του Διονύσου»¹.

Εργογραφία

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

Nicolaou K., *Ancient Monuments of Cyprus* [Department of Antiquities of Cyprus, Picture Book no. 4], Nicosia 1968. Pp. V+33, 47 pls., map.

Nicolaou K., *The Historical Topography of Kition*, Göteborg, Paul Aströms Förlag 1976. Pp. XXXIV+373, 37 pls.

Nicolaou K., *New Paphos - An Archaeological Guide*, Nicosia 1967, 15 σελ., 4 πίν. Revised edition, Nicosia 1978. Pp. 18, 4 pls.

Νικολάου Κ., *Νέα Πάφος - Αρχαιολογικός Όδηγός*, Λευκωσία 1969, 15 σελ., 4 πίν. Αναθεωρημένη έκδοση, Λευκωσία 1979. 19 σελ., 4 πίν.

Nicolaou I. - K. Nicolaou(+), *KAZAPHANI, A Middle/Late Cypriote Tomb at Kazaphani-Ayios Andronikos: T. 2A, B*, Nicosia: Department of Antiquities of Cyprus 1989. Pp. x + 121, 39 pls.

ΑΡΘΡΑ²

1957

T.B. Mitford – K. Nicolaou, «An Inscription from Karpasia in Cyprus» *JHS* 77 (1957) 313-314.

.....
1. Επιστολή ημερομηνίας 13/11/1981 του Ι. Αγρότη, Προέδρου της Δημοτικής Επιτροπής Πάφου, προς την Ινώ Νικολάου και ευχαριστήρια επιστολή της τελευταίας ημερομηνίας 19/12/1981.

2. Όπου δεν προσδιορίζεται διαφορετικά από τις βραχυγραφίες των ΚΣ, οι συντομογραφίες των περιοδικών (εκδόσεων) δίδονται κατά την *Année Philologique*· για τα περιοδικά που δεν περιλαμβάνονται στην τελευταία, δίδεται ολόκληρος ο τίτλος.

1961

Νικολάου Κ., «Κίτιον Ἑλληνίς» *ΚΣ ΚΕ* ' (1961) 19-39, εἰκ. 2, πίν. 9-16.

1963

Nicolaou K., «Animal, Mythical and Vegetable: A Great Range of Lively Mosaics discovered at New Paphos, Cyprus» *The Illustrated London News* (June 8, 1963) 884-887.

Νικολάου Κ., «Ἀργοναυτικά μελετήματα» *Στασίνο*ς Α' (1963) 89-101.

Νικολάου Κ., «Ἱερὸν Ἀφροδίτης Μόρφου» *RDAC* (1963) 14-28, πίν. III-IV.

Nicolaou K., «The Mosaics at Kato Paphos: The House of Dionysos» *RDAC* (1963) 56-72, pl. X.

Nicolaou K., «The Cyprus Archaeological Museums», στο: *The Greek Heritage of Cyprus—A Handbook on the Island's Past and Present*, Nicosia 1963, 83-101.

Nicolaou K., «The Recent Discovery of Important Mosaics at Paphos» *Cyprus To-Day* (December 1963) 6-12.

1964

Νικολάου Κ., «Ἀνασκαφαὶ τάφων εἰς Μάριον» *RDAC* (1964) 131-185, εἰκ. 15, πίν. XI-XVIII.

Nicolaou K., «Athletics in Ancient Cyprus» *Cyprus To-Day* (September-October 1964) 9-11.

Nicolaou K., «The Museums of Cyprus», στο: *Cyprus – A Handbook on the Island's Past and Present*, Nicosia 1964, 125-136.

1965

Nicolaou K., «Zeus Keraunios» *OAth* 5 (1965) 37-45, pls. I-III.

Nicolaou K., «Mycenaean Terracotta Figurines in the Cyprus Museum» *OAth* 5 (1965) 47-57, pls. I-VIII.

Nicolaou K., «The Religion of Ancient Cyprus» *Στασίνο*ς Β' (1964-1965) 9-33.

Nicolaou K., «La fondation des villes de Chypre dans la légende grecque» *Στασίνο*ς Β' (1964-1965) 35-42.

Νικολάου Κ., «Τὰ ψηφιδωτὰ τῆς Πάφου» *Δελτίον Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* Ζ (1965) 17.

Νικολάου Κ., «Γεωμετρικοὶ τάφοι Κυθραίας» *RDAC* (1965) 30-73, εἰκ. 18, πίν. VI-IX.

Νικολάου Κ., «Ἀνακάλυψις μεγάλης οἰκίας μετὰ ψηφιδωτῶν δαπέδων εἰς Πάφον» *Δελτίον Τμήματος Πολιτιστικῆς Ἀναπτύξεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας* 1 (1965) 9-10.

1966

Nicolaou K., «The Topography of Nea Paphos», στο: *Mélanges offerts à K. Michalowski*, Warsaw 1966, 561-601, pls. 1-29.

Nicolaou K., «Archaeology in Cyprus 1961-66» *Archaeological Reports* 1965-66 (1966) 27-43, figs. 1-29.

Νικολάου Κ., «Διόνυσος καὶ Ἀκμή – Γύρω ἀπὸ ἓνα γραμματόσημο» *Φιλοτελισμός* (Μάιος 1966) 45.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαῖοι λιμένες ἐν Κύπρῳ» *Δελτίον Τμήματος Πολιτιστικῆς Ἀναπτύξεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας* 6-7 (1966) 95-99.

Νικολάου Κ., Ετήσιο βιβλιογραφικὸ δελτίο ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* Η' (1966) 224-225.

1967

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1966» *AJA* 71 (1967) 399-406, pls. 113-118.

Nicolaou K., «Excavations at Nea Paphos. The House of Dionysos – Outline of the Campaigns 1964-65» *RDAC* (1967) 100-125, fig. 10, pls. XXI-XXIV.

Nicolaou K., «The Distribution of Settlements in Stone Age Cyprus» *ΚΣ ΛΑ'* (1967) 37-52, figs. 3, pls. X-XI.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* Θ' (1967) 242-246.

1968

Nicolaou K., «A Roman Villa at Paphos» *Archaeology* 21 (1968) 48-53, figs. 1-18.

Nicolaou K. – H.W. Catling, «Composite Anchors in Late Bronze Age Cyprus» *Antiquity* 42 (1968) 225-229, fig. 1, pl. XXXIV.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1967» *AJA* 72 (1968) 369-380, pls. 123-126.

Nicolaou K., «L'île a connu une situation florissante dès le sixième millénaire» *Le Monde Diplomatique* (mai 1968) 26.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* I' (1968) 249-253.

1969

Nicolaou K., «Archaeology in Cyprus 1966-69» *Archaeological Reports* 1968-69 (1969) 40-54, figs. 1-26.

Nicolaou K., «The Archaeological Museums of Cyprus» *Cyprus To-Day* 7.1 (1969) 28-35.

Νικολάου Κ., «Τὰ ψηφιδωτὰ τῆς Πάφου» *Ὁ κόσμος σήμερα* τχ. 14 (Μάρτιος 1969) 24-25.

Nicolaou K., βιβλιοκρισία της μονογραφίας του R. Scranton, *The Architecture of the Sanctuary of Apollo Hylates at Kourion*, Philadelphia 1967 στο: *JHS* 89 (1969) 185-186.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* IA' (1969) 199-204.

1970

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1968» *AJA* 74 (1970) 71-78, pls. 19-24.

Nicolaou K., «Antikes Zypern DU - Kulturelle Monatszeitschrift 353. 30. Jahrgang (Juli 1970) 454-513, pls. 1-52.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1969» *AJA* 74 (1970) 391-400, pls. 101-106.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* IB' (1970) 278-284.

1971

Nicolaou K., «11.000 Seal Impressions in Cyprus» *The Illustrated London News* (May 1971), 51-53.

Nicolaou K., Βιβλιοκρισία του έργου G. Schmidt, *Samos VII, Kyprische Bildwerke aus dem Heraion von Samos*, Bonn, R. Habelt, 1968, στο: *JHS* 91 (1971) 201-202.

Nicolaou K., «Some problems arising from the Mosaics at Paphos», *Annales Archéologiques Arabes Syriennes* numéro spécial, IXème Congrès International d'Archéologie Classique vol. XXI (1971) 143-146, pls. XXXVIII-XXXIX.

Νικολάου Κ., Ετήσιο βιβλιογραφικό δελτίο υπό τον τίτλο «Ἀρχαιολογικά» Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου ΙΓ' (1971) [δεν εἶδα].

1972

Nicolaou K., «Discovery of a Ptolemaic Mint at Nea Paphos», στα: *Πρακτικά τοῦ Πρώτου Διεθνoῦς Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου* (Λευκωσία, 14-19 Ἀπριλίου 1969), (ἐπιμ. Β. Καραγιώργη, Ἀντ. Χριστοδούλου), Λευκωσία 1972, Τόμος Α'. Ἀρχαῖον Τμήμα, 121-124, pls. XX-XXI.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1970» *AJA* 76 (1972) 311-320, pls. 63-68.

Nicolaou K., «A Late Cypriote Necropolis at Ankastina in the Mesaoria» *RDAC* (1972) 58-108, figs. 1-12, pls. X-XVIII.

Nicolaou K., «Découverte d'un hôtel des monnaies de l'époque ptolémaïque à Paphos (Chypre)» *Bulletin de la Société Française de Numismatique*, 27e année, no. 10 (Décembre 1972), 310-315.

Νικολάου Κ., «Ἀρχαιολογικά» Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου ΙΔ' (1972) 230-238.

1973

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1971» *AJA* 77 (1973) 51-60, pls. 7-10.

Nicolaou K., «Ἡ Συλλογὴ κοσμημάτων τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Λευκωσίας» *Ἀστυνομικὰ Χρονικά* Η' (τχ. 1, Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 1973) 18, 31.

Nicolaou K., «The First Mycenaeans in Cyprus», στο: *Acts of the International Archaeological Symposium: 'The Mycenaeans in the Eastern Mediterranean'*, (Nicosia, 27th March to 2nd April, 1972) (edited by Vassos Karageorghis), Nicosia 1973, 51-61, pls. X-XII.

Nicolaou K., «Découvertes archéologiques de verres antiques faites à Chypre dans la décade 1962-1972» *Bulletin de l'Association Internationale pour l'Histoire du Verre*, no. 6 (1971-1972) Liège 1973, 127-136.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1972» *AJA* 77 (1973) 425-433, pls. 79-84.

Νικολάου Κ., «Πορφύριος Δίκαιος – Νεκρολογία» *RDAC* (1973) 226-229.

Nicolaou K., «Recent Discoveries in Cyprus», *The Illustrated London News* (December 1973) 75.

Νικολάου Κ., «Τὰ Ἀρχαιολογικὰ Μουσεία τῆς Κύπρου», *Ἑλληνικὴ Κύπρος* (1973) 45-53.

Νικολάου Κ., «Ἀγγελικὴ Πιερίδου – Νεκρολογία» *ΚΣ ΛΖ'* (1973) 287-288.

Νικολάου Κ., Ετήσιο βιβλιογραφικὸ δελτίο ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀρχαιολογικά» *Δελτίον τοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* ΙΕ' 1973 [δεν εἶδα].

1974

Νικολάου Κ., «Ἡ Κύπρος κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς Χρόνους», στα: *Πρακτικὰ τοῦ Α' Παγκυπρίου Συνεδρίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ: "Ἑλληνιστικὴ περίοδος"* (Λευκωσία 21-23 Δεκεμβρίου 1973), (ἐπιμ. Γεωργ. Ἰωαννίδη), Λευκωσία 1974, 17-25.

Νικολάου Κ., «Τὰ ψηφιδωτὰ τῆς Πάφου» *Ἡμερολόγιον τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος* (1974) (στα ελληνικά καὶ αγγλικά).

1975

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1973» *AJA* 79 (1975) 125-134, pls. 25-34.

Νικολάου Κ., «Κύπρος - Ἀρχαία Τέχνη» στην εγκυκλοπαίδεια *Δομή* [πληροφορία από το δακτυλόγραφο με την εργογραφία του ΚΝ].

1976

Nicolaou K., «Contribution on the ancient cities of Cyprus», στο: *The Princeton Encyclopaedia of Classical Sites*, (Stillwell R. - MacDonald W. L. - McAlister, M. H. ed.), N.J. Princeton 1976: πολυάριθμα λήμματα όπως «Idalion», «Kition», «Kourion», «Ledrai», «Marion», «Paphos», «Melabron», «Soloi», «Tamassos», «Vouni Palace», μεταξύ άλλων.

Nicolaou K. – A. Flinder, «Ancient Fish-tanks at Lapithos, Cyprus» *The International Journal of Nautical Archaeology and Underwater Exploration* 5.2 (1976) 133-141, figs. 1-12.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1974» *AJA* 80 (1976) 361-375, figs. 1-46.

Nicolaou K., Preface and Introduction to: Nicolaou I. - Otto Mørkholm, *Paphos I. A Ptolemaic Coin Hoard*, Nicosia 1976, pp. IX-X, 1-11.

Nicolaou K., «Archaeology in Cyprus 1969-76» *Archaeological Reports for 1975-1976* (1976), 34-69, figs. 1-72.

1977

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1975» *AJA* 81 (1977) 523-532, figs. 1-12.

Nicolaou K., «Greece and the Orient in Historical Times», στο: *Reports [of the] XIV International Congress of Historical Sciences* (San Francisco, Calif. 1975), New York 1977, 655-681.

Nicolaou K., «Principal Acquisitions by the Cyprus Museums 1969-76» *Archaeological Reports for 1976-77* (1977) 77-91, figs. 1-48.

Nicolaou K., «On the origins of Greek Geometric Pottery and Questions of Continuity», στο: *Symposium on the Dark Ages in Greece* [Archaeological Institute of America], New York 1977, 21-27, pls. 1-4.

1978

Nicolaou K., «Oriental Divinities Represented on the Clay Sealings of Paphos, Cyprus», στο: *Hommages à Maarten J. Vermaseren* (éd. Mar-

greet B. de Boer - T. A. Edridge), Leiden 1978, 849-853, pls. CLXX-VII-CLXXVIII.

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1976» *AJA* 82 (1978) 521-535, figs. 1-28.

1979

Nicolaou K., «Minoan Survivals in Geometric and Archaic Cyprus», στο: *Acts of the International Archaeological Symposium "The Relations between Cyprus and Crete, ca. 2000-500 B.C."* (Nicosia, 16th April – 22nd April 1978), Nicosia 1979, 249-256, pls. XXXVIII-XLIII.

Nicolaou K., «Une tombe avec inscription syllabique retrouvée à la Nouvelle Paphos», στο: *Studies Presented in Memory of Porphyrios Dikaios*, Nicosia 1979, 155-158, figs. 1-2, pl. XXI.

Nicolaou K., «Pebble Mosaic from Paphos» *The Illustrated London News* (August 1979) 47.

1980

Nicolaou K., «Archaeological News from Cyprus 1977-78» *AJA* 84 (1980), 63-73, pls. 10-15.

Nicolaou K., «The eruption of Thera and its effects on Cyprus», στα: *Πεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου* (Ἡράκλειο 29.08-3.09.1976), Ἀθήνα 1980, τόμος Α' (1), 378-394.

1981

Νικολάου Κ., «Πολιτιστικοὶ θεσμοὶ στὴν ἐλληνιστικὴ καὶ τὴ ρωμαϊκὴ Κύπρο», στην: *Ἱστορία τῆς Κύπρου*, Ἀθήνα, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, 1981 [πληροφορία ἀπὸ το δακτυλόγραφο με τὴν ἐργογραφία τοῦ ΚΝ].

Nicolaou K., «Archaeology in Cyprus 1976-1980» *Archaeological Reports for 1980-1981* (1981) 49-72.

Nicolaou K., Λήμμα «Acme» [Ἀκμή] *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)*, Zürich, München, Düsseldorf, vol. I (1981).

1982

Nicolaou K., «The Mycenaeans in the East» *Studies in the History and Archaeology of Jordan* I (1982), 121-126.

1984

Nicolaou K., «Three New Mosaics at Paphos, Cyprus», στο: *III Colloquio internazionale sul mosaico Antico* (Ravenna 6-10 settembre 1980), Ravenna 1984, 219-225.

Ινώ Μιχαηλίδου-Νικολάου, Δρ.Φ
(Λεμεσός 27 Νοεμβρίου 1929 – 31 Ιανουαρίου 2018)

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Λεμεσό, όπου έλαβε την εγκύκλιό της παιδεία. Υστερότοκη θυγατέρα του Νικολάου και της Λευκοθέας (Λευκής) Μιχαηλίδου. Δίπλωμα Κλασικής Φιλολογίας του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ως φοιτήτρια ακόμη συνεργάστηκε με τον κύκλο του αιμνήστου Καθηγητού Βυζαντινής Φιλολογίας Ν. Β. Τωμαδάκη στην έκδοση των έργων του Ρωμανού του Μελωδού. Κατόπιν ειδικεύθηκε στην ελληνική και λατινική επιγραφική στο Πανεπιστήμιο του St. Andrews Σκωτίας ως υπότροφος του Βρετανικού Συμβουλίου, καθώς και στη νομισματική στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Göteborg Σουηδίας (1976). Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα ήταν η επιγραφική, η νομισματική, η αρχαιολογία, η ιστορία της Κύπρου και ευρύτερα της ανατολικής Μεσογείου.

Από το 1960 υπηρέτησε στο Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου (από το 1965 ως Βοηθός Έφορος, το 1981-1982 ως Αρχαιολογική Λειτουργός και από το 1982 ως Αρχαιολογική Λειτουργός Α'). Αφυπηρέτησε την 1^η Δεκεμβρίου 1989.

Συμμετέσχε σε ανασκαφές στην Αθήνα (στον Κεραμεικό και την Πνύκα, υπό τη διεύθυνση του Ι. Θρεψιάδου), στην Παλμύρα της Συρίας (υπό τη διεύθυνση του Καθηγ. Κ. Michalowski), στην Πάφο («Οικία Διονύσου», υπό τη διεύθυνση του Κ. Νικολάου), στη Λεμεσό (Κομισσαριάτο), στην Αμαθούντα (Ανατολική νεκρόπολη) και στην Ευρύχου (Φοίνικας).

Έλαβε μέρος σε πολλά διεθνή συνέδρια αρχαιολογίας, επιγραφικής και νομισματολογίας, έδωσε δε πολυάριθμες διαλέξεις στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Διετέλεσε Εταίρος της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών, Μέλος της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών (Αθήνα), Μέλος της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών, Εταίρος της Society of Antiquaries of London (FSA), Επίτιμο μέλος του Διεθνούς Νομισματικού Συμβουλίου, Αντεπιστέλλον Μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, Αντεπιστέλλον μέλος της Αμερικανικής Νομισματικής Εταιρείας, Μέλος της Βασιλικής Νομισματικής Εταιρείας του Λονδίνου, Επίτιμο μέλος της Κυπριακής Νομισματικής Εταιρείας, Μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Κλασικής Αρχαιολογίας, Μέλος της Διεθνούς Ενώσεως για τη μελέτη των Ψηφιδωτών (Association Internationale pour l'Étude du Mosaïque Classique), ισόβιο μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Ελληνικής και Λατινικής Επιγραφικής (Association Internationale d'Épigraphie Grecque et Latine) και επί σειράν ετών στην Επιτροπή της Ενώσεως, Μέλος της Comité Chypriote des Sciences Historiques (UNESCO), Μέλος της Κυπριακής Επιτροπής του Διεθνούς Συμβουλίου των Μουσείων (ICOM). Διετέλεσε επίσης μέλος της Επιτροπής του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Κύπρου.

Η Ινώ Νικολάου τιμήθηκε το 1978 με το Α΄ Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο της *Prosopography of Ptolemaic Cyprus*. Στις 26-28 Απριλίου 1990, κατά το Γ΄ τριήμερο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών για την Κύπρο τιμήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών για το έργο και την προσφορά της στην ανάπτυξη της επιστήμης. Το έργο της παρουσίασε ο Καθηγητής της Κλασικής Αρχαιολογίας κ. Β. Λαμπρινουδάκης (*Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η Κύπρος*, Κυπριακά, τόμ. Β΄, Αθήνα 1993, σελ. 97-99 και αντιφώνηση της τιμωμένης σελ. 101-109). Στις 24 και 25 Νοεμβρίου 2007 οργανώθηκε διεθνές συνέδριο προς τιμήν της στην Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου. Εξεδόθησαν πρακτικά υπό τον τίτλο *Epigraphy, Numismatics, Prosopography and History of Ancient Cyprus. Papers in Honour of Ino Nicolaou*, edited by Demetrios Michaelides, Uppsala, Åströms förlag, 2013, XXVIII+334 σελ. Το 2013 ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου Εργαστήριο Επιγραφικής «Ινώ Νικολάου» στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (απόφαση συνεδρίας Συγκλήτου αρ. 20/2013, ημερομ. 3/7/2013, θέμα 7.1.2.1). Τιμή-

θηκε και μεταθανάτια από το Πανεπιστήμιο Κύπρου: το Σάββατο 10 Φεβρουαρίου 2018 η ημερίδα με τίτλο «Το Αρχαιολογικό Έργο του Πανεπιστημίου Κύπρου, 2017» στην Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου αφιερώθηκε στη μνήμη της.

Απεβίωσε στη γενέτειρά της πόλη, τη Λεμεσό, την 31^η Ιανουαρίου 2018 και ετάφη το Σάββατο 3 Φεβρουαρίου 2018 στο Πολιτικό Λευκωσίας, δίπλα στον σύζυγό της.

Εργογραφία

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

Nicolaou I., *Cypriot Inscribed Stones* [Department of Antiquities, Picture Book No. 6], Nicosia 1971, pp. V+37, XLVIII pls., map.

Mitford T. B. - I. K. Nicolaou, *The Greek and Latin Inscriptions from Salamis* [Salamis Vol. 6], Nicosia, Department of Antiquities, Cyprus 1974, pp. XVI+211, XX pls., map.

Nicolaou I. - Otto Mørkholm (with Preface and Introduction by Kyriakos Nicolaou), *Paphos I. A Ptolemaic Coin Hoard*, Nicosia: Department of Antiquities, Cyprus 1976, pp. X+115, XXII pls.

Nicolaou I., *Prosopography of Ptolemaic Cyprus* [Studies in Mediterranean Archaeology XLIV], Göteborg 1976.

Nicolaou I. - K. Nicolaou (+), with appendices by J.-Cl. Courtois - R. Merrill - I. Jacobson - J. Webb - V. Kenna(+) - D. Reese, *KAZAPHANI, A Middle/Late Cypriote Tomb at Kazaphani–Ayios Andronikos: T. 2A, B*, Nicosia, Department of Antiquities of Cyprus 1989, pp. x + 121, pls. XXXIX.

Nicolaou I., *Paphos II. The Coins from the House of Dionysos*, Nicosia, Department of Antiquities, Cyprus 1990, pp. XI+227 (charts 211-219, indices), pls. XLI.

Nicolaou I., *Paphos V. The Stamped Amphora Handles from the House of Dionysos*, Nicosia, Department of Antiquities of Cyprus 2005, pp. XX+483, map.

ΑΡΘΡΑ

1952

Μιχαηλίδου Ί., «Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, Ὁ νέος Ἀνακρέων» *Ἑλληνικὴ Δημιουργία* (1952) 417-421.

Μιχαηλίδου Ί., «Ὕμνος εἰς Ἰσαὰκ ὅτε ἠϋλόγησε τὸν Ἰακώβ», στο: Ν. Β. Τωμαδάκη, *Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ Ὕμνοι*, Ἀθήναι 1952, Α΄, 65-86.

1954

Μιχαηλίδου Ί., «Μελετῶντας τοὺς Ἐλεύθερους Πολιορκημένους τοῦ Σολωμοῦ» *ΚΤ* 229 (1954) 279-286.

1960

Μιχαηλίδου Ί., «Κοντάκιον εἰς τὰς δέκα παρθένους», στο: Ν. Β. Τωμαδάκη, *Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ Ὕμνοι*, Ἀθήναι 1960, Δ΄, 83-102.

1961

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ί., «Tituli agonistici, Hellenistici et Romani, ad res Cyprias pertinentes» *ΚΣ ΚΕ΄* (1961) 63-72.

Michaelidou-Nicolaou I., «Épitaphes de Chypre (Époque Romaine)» *BCH* LXXXV (1961) 403-407.

1963

Michaelidou-Nicolaou I., «Inscriptiones Cypriae Alphabeticae³ 1960-1961, I» *Berytus* XIV (1963) 129-141, pls. XXXII-XXXV.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ί., «Οἱ διονυσιακοὶ τεχνῖτες καὶ ἡ Κύπρος» *Πνευματικὴ Κύπρος* τεῦχος 33 (1963) 310.

Nicolaou I., «ICA II, 1962» *RDAC* (1963) 41-51, pls. VIII.

1964

Nicolaou I., «ICA III, 1963» *RDAC* (1964) 189-219, pls. XIX-XXI.

3. Η επιγραφική σειρά με τίτλο *Inscriptiones Cypriae Alphabeticae* (συντομογραφία ICA) εγκαταστάθηκε από τη συγγραφέα το 1960 στο περιοδικό *Berytus* και συνεχίστηκε επί 60 και πλέον χρόνια, ως το 2012, στο περιοδικό του Τμήματος Αρχαιοτήτων *Report of the Department of Antiquities, Cyprus* (RDAC).

1965

Nicolaou I., «ICA IV, 1964» *RDAC* (1965) 112-130, pls. XVI-XVII.

Michaelidou-Nicolaou I., «Table à jeu de Dhekelia (Chypre)» *BCH LXXXIX* (1965) 122-127.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι. - Θ. Χ. Παπαδόπουλλου, «Άγνωστον ἐπιγραφικὸν μνημεῖον τῆς Ἑνετοκρατίας ἐν Κύπρῳ» *Στασίνοϛ Β΄* (1964-1965) [1965] 85-97.

1966

Nicolaou I., «ICA V, 1965 and Indices to ICA I-V», *RDAC* (1966) 54-79, pls. XII-XIV.

Πιερίδου Ἀ. - Ἰ. Μιχαηλίδου-Νικολάου, «Ἡ παιδεία ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων (προϊστορικοί-ρωμαϊκοὶ χρόνοι)» *Δελτίον Ὁμίλου Παιδαγωγικῶν Ἐρευνῶν Κύπρου*, αρ. 9-10 (1966) 5-6.

1967

Nicolaou I., «ICA VI, 1966» *RDAC* (1967) 78-86, pls. XVII-XVIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Ethnics in Hellenistic Cyprus, I» *ΚΣ ΛΑ΄* (1967) 15-36, pls. VII-IX.

1968

Νικολάου Ἰ., «Ἡ ἐξέλιξις τῆς κυπριακῆς γραφῆς» *Δελτίον Ἐπιστημονικοῦ καὶ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Ἀμμοχώστου* (1967) [1968] 29-36, πίν. Α-Β.

Nicolaou I., «ICA VII, 1967» *RDAC* (1968) 72-85, pls. XVII-XIX.

Michaelidou-Nicolaou I., «Tombe familiale de l'époque hellénistique à Chytroi, Chypre» *BCH XCII* (1968) 76-84.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Ethnics in Hellenistic Cyprus, II» *ΚΣ ΛΒ΄* (1968) 23-44, pls. IV-V.

1969

Michaelidou-Nicolaou I., «The Ethnics in Hellenistic Cyprus, III» *ΚΣ ΛΓ΄* (1969) 155-164, pls. I.

Nicolaou I., «ICA VIII, 1968» *RDAC* (1969) 71-97, pls. XIII-XVI.

1970

Michaelidou-Nicolaou I., «Une nouvelle table à jeu de Chypre» *BCH XCIV* (1970) 549-550.

Nicolaou I., «ICA IX, 1969» *RDAC* (1970) 149-170, pls. XXVII-XXX.

1971

Michaelidou-Nicolaou I., «Antistius Sabinus, an unknown *praeses* of Cyprus», στο: *Acta of the Fifth International Congress of Greek and Latin Epigraphy* (Cambridge, [18th to 23rd September 1967], Oxford 1971, 381-383.

Nicolaou I., «ICA X, 1970 and Indices to ICA VI-X» *RDAC* (1971) 65-79, pls. XXIII-XXIV.

1972

Michaelidou-Nicolaou I., «Contribution to the Prosopography of Roman Salamis», στα: *Πρακτικά τοῦ Πρώτου Διεθνoῦς Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου* (Λευκωσία, 14-19 Απριλίου 1969), (ἐπιμ. Β. Καραγιώργη, Ἀντ. Χριστοδούλου), Λευκωσία 1972, *Ἀρχαῖον Τμῆμα*, Α', 125-127, pls. XXII.

Michaelidou-Nicolaou I., «Ghiande missili di Cipro», *ASAA XLVII-XLVIII*, NS XXXI-XXXII (1969-1970) [1972] 359-369.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Ancient Coinage of Cyprus», *Cyprus Hilton* (1972) 25-27.

Nicolaou I., «ICA XI, 1971», *RDAC* (1972) 251-266, pls. XLIV-XLVII.

Nicolaou I., Review of: T. B. Mitford, *Inscriptions of Kourion*, Philadelphia 1971, στο: *AJA* 76 (1972) 332.

1973

Nicolaou I., «ICA XII, 1972», *RDAC* (1973) 212-225, pls. XX-XXIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «... ΑΟΙΡΩΝΕΙΣ = ΟΙ ΡΩΝΕΙΣ: Inhabitants of Ronas», στο: *Akten des VI. Internationalen Kongresses für griechische und lateinische Epigraphik*, (München 1972) [*Vestigia*, Band 17], München 1973, 559-561.

1974

Nicolaou I., «ICA XIII, 1973», *RDAC* (1974) 190-194, pls. XXIX.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Ἡ Κύπρος ὡς κέντρον νομισματοκοπίας κατὰ τοὺς πτολεμαϊκοὺς χρόνους», στα: *Πρακτικά τοῦ Α' Παγκυπρίου Συνεδρίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ: Ἑλληνιστικὴ περίοδος* (Λευκωσία 21-23 Δεκεμβρίου 1973), (ἐπιμ. Γεωργ. Ἰωαννίδη), Λευκωσία 1974, 53-58.

1975

Nicolaou I., «ICA XIV, 1974» *RDAC* (1975) 152-158, pls. XX.

1976

Nicolaou I., «ICA XV, 1975 and Indices to ICA XI-XV» *RDAC* (1976) 243-259.

Michaelidou-Nicolaou I., «Literary, Epigraphic and Numismatic Evidence on Nicocles king of Paphos» *ΚΣ Μ'* (1976) 15-28.

1977

Nicolaou I., «ICA XVI, 1976» *RDAC* (1977) 209-221, pls. LXXVI-LXXVIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Paralimni Hoard of Silver Lusignan Coins» *Numismatic Report (Cyprus Numismatic Society)* VIII (1977) 39-44, pls. III-VII.

1978

Michaelidou-Nicolaou I., «The Cult of Oriental Divinities in Cyprus (Archaic to Graeco-Roman Times)», στο: *Hommages à Maarten J. Vermaseren* (éd. Margreet B. de Boer - T. A. Edridge), Leiden 1978, 791-800, pls. CLXIII-CLXVI.

Nicolaou I., «ICA XVII, 1977» *RDAC* (1978) 273-278, pls. LXII-LXIII.

1979

Nicolaou I., «Evidence for the Cult of Cybele in Cyprus», στο: *Studies Presented in Memory of Porphyrios Dikaïos*, Nicosia 1979, 169-177, πίν. XXV-XXVII.

Nicolaou I., «ICA XVIII, 1978» *RDAC* 1979, 344-351, pl. LI.

Michaelidou-Nicolaou I., «Inscribed Clay Sealings from the Archeion of Paphos», στα: *Actes du VIIe Congrès international d'épigraphie grecque et latine (Constantza 9-15 septembre 1977)* (éd. D. M. Pippidi), București: Editura Academiei – Paris, Société d'édition Les Belles Lettres, 1979, 413-416.

1980

Michaelidou-Nicolaou I., «Regroupement de deux fragments de tablettes d'Enkomi avec écriture chypro-minoenne» *SMEA* XXI (1980) 7-16.

Michaelidou-Nicolaou I., «Le rôle des Salaminien dans la société chypriote (Époque archaïque-hellénistique)», στα: *Colloques Internationaux du CNRS, N° 578 – Salamine de Chypre. Histoire et Archéologie, état des recherches* (Lyon, 13-17 mars 1978), Paris, CNRS, 1980, 43-47.

Nicolaou I., «Une inscription en syllabaire chypriote au Musée de Rhodes» *BCH CIV* (1980) 221-224.

Nicolaou I., «ICA XIX, 1979» *RDAC* (1980) 260-266, pls. XXXVIII-XXXIX.
Åström P. – I. Nicolaou, «Lead sling-bullets from Hala Sultan Tekké» *OAth XIII.4* (1980) 29-33.

1981

Nicolaou I., «ICA XX, 1980 and Indices to ICA XVI-XX» *RDAC* (1981) 187-208, pls. XXXIV-XXXVI.

1982

Nicolaou I., «ICA XXI, 1981» *RDAC* (1982) 187-194, pls. XLII-XLIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Epigraphic Evidence of Kourion», Chapter XVIII, στο: *An Archaeological Guide to the Ancient Kourion Area and the Akrotiri Peninsula*, (ed. Helena Wylde Swiny), Nicosia, Department of Antiquities of Cyprus, 1982, 93-97.

Michaelidou-Nicolaou I., «Un coroplaste à Chypre: ΕΠΑΦΡΑΚ ΘΕΟΠΟΙΟΚ» *BCH CVI* (1982) 505-507.

1983

Nicolaou I., «ICA XXII, 1982» *RDAC* (1983) 257-265, pls. XLII-XLIII.

1984

Nicolaou I., «ICA XXIII, 1983» *RDAC* (1984) 257-264, pls. LVII-LIX.

Michaelidou-Nicolaou I., «A Hellenistic and Roman Tomb at Eurychou-Phoenika» *RDAC* (1984) 234-256, pls. XLIX-LVI.

1985

Nicolaou I., «ICA XXIV, 1984» *RDAC* (1985) 325-334, pls. LIX-LXI.

Michaelidou-Nicolaou I., «Excavations at the Eastern Necropolis of Amathous in 1984» *RDAC* (1985) 257-285, pls. XLI-LIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «Evidence for an unknown earthquake in Paphos», στα: *Πρακτικά τοῦ Δευτέρου Διεθνoῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου*, (Λευκωσία, 20-25 Ἀπριλίου 1982), (ἐπιμ. Θ. Παπαδοπούλλου – Στ. Ἀχ. Χατζηστυλλῇ), *Ἀρχαῖον Τμήμα*, Λευκωσία 1985, Α', 357-362, pls. 1-4.

1986

Nicolaou I., «ICA XXV, 1985» *RDAC* (1986) 192-196 pls. XL-XLI.

Michaelidou-Nicolaou I., «Cypriots in the East and West. Foreigners in Cyprus (Archaic to Roman Period)», στα: *Acts of the International Archaeological Symposium "Cyprus between the Orient and the Occident"* (Nicosia, 8-14 September 1985), (ed. V. Karageorghis), Nicosia, Department of Antiquities of Cyprus 1986, 423-438.

Nicolaou I. - J.-Y. Empereur, «Amphores rhodiennes du Musée de Nicosie», στο: *Recherche sur les amphores grecques* (eds Empereur J.-Y. - Y. Garlan) [*BCH supplément XIII*], Athènes - Paris 1986, 515-533.

1987

Nicolaou I., «ICA XXVI, 1986 and Indices to ICA XXI-XXVI» *RDAC* (1987) 177-184, pls. LV-LVI.

Michaelidou-Nicolaou I., «A New Fragment (TA 198+2057 Cyprus Museum) joins Antikensammlung Staatliche Museen Berlin Est. inv. no. 8142/789», *Actes du IXe Congrès international d'épigraphie grecque et latine*, 31/8-7/9/1987 (*Acta Centri Historiae 'Terra Antiqua Balcanica'*, 2), Sophia 1987 [πληροφορία από το δακτυλόγραφο με την εργογραφία της IN]

Michaelidou-Nicolaou I., «Repercussions of the Phoenician presence in Cyprus», στο: *Studia Phoenicia V. Phoenicia and the East Mediterranean in the first Millennium B.C., Proceedings of the Conference held in Leuven from the 14th to the 16th of November 1985* (ed. E. Lipinski) [*Orientalia Lovanien-sia Analecta*, 22], Leuven 1987, 331-338.

Michaelidou-Nicolaou I., «Bibliography on the Mosaics in Cyprus» *Bulletin de l'Association internationale pour l'étude de la mosaïque antique* 11 (1986) [1987], 127-130.

Flourentzos P. – I. Nicolaou, «The Ayios Panteleimon of Akhera Hoard of Byzantine Electrum Scyphate Coins» *RDAC* (1987) 279-318, pls. LXVI-LXXII.

1988

Nicolaou I. – K. Nicolaou (+), «The Dhenia 'Kafkalla' and 'Mali' Tombs» *RDAC* (1988) (Part 1), 71-120, pls. VII-XXIII.

Nicolaou I., «ICA XXVII, 1987» *RDAC* (1988) (Part 2), 185-194, pls. LIV-LVII.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Ευρήματα που έχουν σχέση με άσκληπιείον ή θεραπευτήριο στην Πάφο - Το Άσκληπιείον της Πάφου», *Πρακτικά του XII Διεθνούς Συνεδρίου Κλασικής Αρχαιολογίας (Αθήνα, 4-10 Σεπτεμβρίου 1983)*, Αθήνα 1988, Δ', 278-281, πίν. 93.

1989

Nicolaou I., «VI. Numismatics: Catalogue, Idalion 1970-1977», στο: *The American Expedition to Idalion, Cyprus, 1973-1980* (L. E. Stager and A. M. Walker, eds.) [Oriental Institute of Communications No. 24], Oriental Institute of the University of Chicago 1989, 447-456, pls. 1-2.

Nicolaou I., «Acteurs et grotesques de Chypre», στο: *Architecture et poésie dans le monde grec. Hommage à Georges Roux* (Textes réunis et édités par Roland Étienne, Marie-Thérèse Le Dinahet et Marguerite Yon) [Collection de la Maison de l'Orient méditerranéen 19. Série archéologique 11], Lyon 1989, 269-284.

Nicolaou I., «ICA XXVIII, 1988» *RDAC* (1989), 141-150, pls. XXXIII-XXXVIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Idalion -Petreres Ptolemaic Hoard» *RDAC* (1989) 135-137, pls. XXXII.

Michaelidou-Nicolaou I., «More information about the Arsos (Larnaca District) Hoard» *RDAC* (1989) 139-140.

Michaelidou-Nicolaou I., «Les bouillottes thérapeutiques de Paphos et leurs parallèles hors de Chypre» *BCH CXIII* (1989) 301-318.

Michaelidou-Nicolaou I., «Coins of King Timarchos from Nea Paphos», στο: *Kraay - Mørkholm Essays. Numismatic Studies in Memory of C. M.*

Kraay and O. Mørkholm (ed. Georges Le Rider) [*Numismatica Lovaniensia* 10], Louvain-la-Neuve 1989, 179-180.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Ἡ ἀπεικόνιση τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης στὰ πῆλινα σφραγίσματα τῆς Πάφου», στα: *Φίλια ἔπη εἰς Γεώργιον Ε. Μυλωνᾶν*, [Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀριθ. 103], Ἀθήναι 1989, Γ', 245-249, πίν. 62.

Michaelidou-Nicolaou I., «Bibliography on the Mosaics in Cyprus» *Bulletin de l'Association internationale pour l'étude de la mosaïque antique* 12, 1988-1989 [1989], 123-126.

1990

Nicolaou I., «The Jewellery of Cyprus from Neolithic to Roman Times» *Κυπριακή Αρχαιολογία*, II, Λευκωσία 1990, 117-120, pls. XXIII-XXXIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «Cyprus in the Hellenistic World», στο: *Akten des XIII. Internationalen Kongresses für Klassische Archäologie Berlin 1988*, [Deutsches Archäologisches Institut], Mainz am Rhein 1990, 339-340.

Nicolaou I., «ICA XXIX, 1989» *RDAC* (1990) 173-179, pls. XXIV-XXVIII.

Michaelidou-Nicolaou I., «Cypriot bronze Greek Imperial countermarked coins», στα: *Proceeding of the Xth International Congress of Numismatics, London, September 1986*, Wetteren 1990, 207-215, pls. 23-26.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Μαγειρικά σκεύη από την Κύπρο και η χρονολόγησή τους», στα: *Πρακτικά της Β' Συνάντησης για την Ελληνιστική Κεραμική*, Αθήνα 1990, 185-186, πίν. 103-106.

1991

Michaelidou-Nicolaou I., «Cyprus: Archaic to Roman Times», *A Survey of Numismatic Research 1985-1990*, Brussels 1991, I, 91-95.

Michaelidou-Nicolaou I., «Bibliography on the Mosaics in Cyprus» *Bulletin de l'Association internationale pour l'étude de la mosaïque antique* 13 (1990-1991) [1991], 164-168.

Nicolaou I., «ICA XXX, 1990» *RDAC* (1991) 195-202, pls. LII-LV.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Coins», στο: *La nécropole d'Amathonte, Tombes 110 - 385* (Karageorghis V. - Picard O. - Tytgat Chr., éditeurs) [*Études Chypriotes XIII*], Nicosie 1991, 177-191, pls. VIII-X.

Michaelidou-Nicolaou I., «Inscriptions from the Necropolis of Amathus», στο: *La nécropole d'Amathonte, Tombes 110 - 385* (Karageorghis V. - Picard O. - Tytgat Chr., éditeurs) [Études Chypriotes XIII], Nicosie 1991, 195-209, pls. XI-XVI.

1992

Nicolaou I., «ICA XXXI, 1991» *RDAC* (1992) 257-262, pls. LXXXIX-XCI.

1993

Michaelidou-Nicolaou I., «Nouveaux documents pour le syllabaire chypriote» *BCH CXVII* (1993) 343-347.

Michaelidou-Nicolaou I., «Numismatica Varia», στο: *Actes du XIe Congrès international de numismatique organisé à l'occasion du 150e anniversaire de la Société Royale de Numismatique de Belgique* (Bruxelles, 8-13 septembre 1991) (éd. T. Hackens, Gh. Moucharte ; avec la collaboration de C. Courtois, H. Dewit, V. Van Driessche et R. Van Laere) Louvain-la-Neuve 1993, I, 357-361.

Michaelidou-Nicolaou I., «Four Ptolemaic/Roman Hoards from Cyprus» *The Numismatic Chronicle* 1993, 11-29, pls. 2-8.

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Οι επιγραφές και τα νομίσματα σαν πηγές της κυπριακής ιστορίας (αρχαϊκοί - ρωμαϊκοί χρόνοι)», *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η Κύπρος*, Σειρά: Κυπριακά, Τόμος Β', Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 1993, 101-109.

Nicolaou I., «ICA XXXII, 1992 and Indices to ICA XXVII-XXXII» *RDAC* (1993) 223-232, pls. LX.

1994

Nicolaou I., «ICA XXXIII, 1993» *RDAC* (1994) 181-195, pls. XXXIX-XLV.

1995

Nicolaou I., «ICA XXXIV, 1994» *RDAC* (1995) 221-227, pls. XXIV-XXVI.

1996

Nicolaou I., «ICA XXXV, 1995» *RDAC* (1996) 269-271.

Michaelidou-Nicolaou I., Chapter X «The Coins», στο: *The Sanctuary of Apollo Hylates at Kourion: Excavations in the Archaic Precinct*, (ed. Buitron-Oliver, D.) [SIMA CIX], Jonsered 1996, 169-171.

Michaelidou-Nicolaou I., Chapter XI «The Greek Inscriptions», στο: *The Sanctuary of Apollo Hylates at Kourion: Excavations in the Archaic Precinct*, (ed. Buitron-Oliver, D.) [SIMA CIX], Jonsered 1996, 173-178.

Μιχαηλίδου-Νικολάου I., «Προσθήκες στα υστεροσημασμένα νομίσματα που βρίσκονται στην Κύπρο», στο: *ΧΑΡΑΚΤΗΡ, Αφιέρωμα στη Μάντω Οικονομίδου*, Αθήνα 1996, 194-199.

1997

Michaelidou-Nicolaou I., «The contribution of the Numismatic Evidence to the dating of the seal impressions from the 'Archives' of the city of ancient Paphos», στο: *Numismatic Archaeology, Archaeological Numismatics: Proceedings of an International Conference Held to honour Dr Mando Oeconomides in Athens 1995* (K. A. Sheedy – Ch. Papageorgiadou-Banis, eds.), The Australian Archaeological Institute at Athens [Oxbow Monograph 75], Athens 1997, 47-53, πίν. 7-8.

Nicolaou I., «ICA XXXVI, 1996», *RDAC* (1997) 267-270.

Michaelidou-Nicolaou I., «Εύχη Παύλου, υιού του Φασουρίου», Παράρτημα I. *RDAC* (1997) 318.

Μιχαηλίδου-Νικολάου I., «Επιβίωση αιγαιακών(;) σφραγίδων στα ελληνιστικά σφραγίσματα του αρχείου της Πάφου», στα: *Πρακτικά του Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου Η Κύπρος και το Αιγαίο στην Αρχαιότητα. Από την Προϊστορική περίοδο ως τον 7ο αιώνα μ. Χ.* (Λευκωσία 8-10 Δεκεμβρίου 1995), Λευκωσία 1997, 323-326.

Michaelidou-Nicolaou I., «Deux cippes funéraires du Musée de Nicosie, Chypre», στο: *Mélanges Olivier Masson*. [Cahiers du Centre d'Études Chypriotes, 27], Paris 1997, 145-147, pls. XXXVI.

Μιχαηλίδου-Νικολάου I., «Θρακικά στην Κύπρο», στα: *Πρακτικά 2ου Διεθνούς Συμποσίου Θρακικών Σπουδών, Τόμος II, Αρχαία Θράκη, Κομοτηνή, Μορφωτικός Όμιλος Κομοτηνής*, 1997, 545-553.

1998

Nicolaou I., «ICA XXXVII, 1997 and Indices to ICA XXXIII-XXXVII» *RDAC* (1998) 161-169, πίν. XVII.

Michaelidou-Nicolaou I. – A. Panayotou-Triantaphyllopoulou, «L'inscription digraphe de Salamine de Chypre (Test. Sal. 2, no 17). Nouvelle Approche» *ZPE* 121 (1998) 95-102.

1999

Nicolaou I., «ICA XXXVIII, 1998» *RDAC* (1999) 251-253.

Michaelidou-Nicolaou I., «A Cypriot evidence for the associate reign of Cleopatra VII and Ptolemy XV Caesarion», στα: *Atti XI di congresso internazionale di epigrafia greca e latina* (18-24 settembre 1997), Roma 1999, I, 371-376.

2000

Nicolaou I., «ICA XXXIX, 1999» *RDAC* (2000) 299-304.

Michaelidou-Nicolaou I., «A short note on a Bronze Stamp of the *planta pedis* Type», στο: *Periplus. Festschrift für Hans-Günther Buchholz zu seinem achtzigsten Geburtstag am 24. Dezember 1999* (Åström P. – D. Sörenhagen, eds.), [SIMA CXXVII], Jonsered 2000, 119, pls. 32.

Michaelidou-Nicolaou I., «Roman Cappadocian Silver Coins and Imperial Denarii in the Cyprus Museum, Nicosia», στο: *XII. Internationaler Numismatischer Kongress: (Berlin 1997) Akten = Proceedings = Actes* (Hrsg. Kluge B. – B. Weissner) Berlin, Staatliche Museen 2000, vol. I, 698-702.

Μιχαηλίδου-Νικολάου I., «Δημόσιες σφραγίδες ξένων πόλεων ανάμεσα στα σφραγίσματα του δημόσιου αρχείου της αρχαίας Πάφου (Νέας Πάφου)», στα: *Πρακτικά του Τρίτου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου* (Λευκωσία, 16-20 Απριλίου 1996), (επιμ. Ιωαννίδη Γ. Κ. – Στ. Αχ. Χατζηστύλη), *Αρχαίο Τμήμα*, Λευκωσία, Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών 2000, Α', 739-743.

2001

Nicolaou I., «ICA XL, 2000» *RDAC* (2001) 291-298.

Michaelidou-Nicolaou I., «The Transition from Paganism to Christianity as revealed in the Mosaic Inscriptions of Cyprus», στο: *Mosaic: Festschrift for A. H. S. Megaw* (edited by Herrin J. – M. Mullett – C. Otten-Froux) [British School at Athens, Studies 8], London: British School at Athens 2001, 13-17.

2002

Nicolaou I., «ICA XLI, 2001» *RDAC* (2002) 369-378.

2003

Nicolaou I., «ICA XLII, 2002 and Indices to ICA XXXVIII-XLII» *RDAC* (2003) 301-310.

2004

Nicolaou I., «ICA XLIII, 2003» *RDAC* (2004) 267-269.

2005

Nicolaou I., «ICA XLIV, 2004» *RDAC* (2005) 193-197.

2006

Nicolaou I., «ICA XLV, 2005» *RDAC* (2006) 313-316.

Michaelidou-Nicolaou I., «Un petit trésor de dariques, Kiti 1978, trouvé à Chypre» *RN* 162 (2006) 19-23.

2007

Michaelidou-Nicolaou I., «The City of Kourion honours Kallikles, son of Kallikles of Alexandria», στο: *Acta XII Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae* (Barcelona, 3-8 Septembris 2002), (Ediderunt M. Mayer i Olivé – G. Baratta – A. Guzmán Almagro) [Monografies de la Secció Històrico-Arquelògica, X], Barcelona 2007, 1013-1016.

Nicolaou I., «ICA XLVI, 2006» *RDAC* (2007) 225-227.

Michaelidou-Nicolaou I., Chapter 11 «The Inscriptions», στο: *KOURION: Excavations in the Episcopal Precinct*, A. H. S. Megaw(+), Dumbarton Oaks Research Library and Collection Publication 2007, 367-392, pls. 11.1-11.5.

Michaelidou-Nicolaou I., Chapter 12 «The Coins. Hellenistic and Early Roman», στο: *KOURION: Excavations in the Episcopal Precinct*, A. H. S. Megaw(+), Dumbarton Oaks Research Library and Collection Publication 2007, 393-399, pl.12.1a.

Nicolaou I. – M. Metcalf, «The Limassol (Molos) Hoard of Byzantine Gold, *t.p.q.* 641» *RDAC* (2007) 399-433, pls. I-X.

2008

Nicolaou I., «ICA XLVII, 2007 and Indices to ICA XLIII-XLVI» *RDAC* (2008) 471⁴.

2009

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., «Νομίσματα του Αυτοκράτορα Βεσπασιανού που κόπηκαν για την Κύπρο, στο Νομισματικό Μουσείο Αθηνών», στα: *Κερμάτια Φιλίας. Τιμητικός τόμος για τον Ιωάννη Τουράτσογλου. Τόμος Α΄: Νομισματική – Σφραγιστική*, Αθήνα, Υπουργείο Πολιτισμού - Νομισματικό Μουσείο 2009, 407-411, πίν. 1.

2010

Michaelidou-Nicolaou I., Kapitel F.: «Tamassos in Literatur und Inschriften, einschließlich neuerer Inschriftenfunde», στο: *Tamassos. Ein antiker Stadtstaat im Bergbaugebiet von Zypern*, (Buchholz H.G. – H. Matthäus Hrsg.), Band I: *Die Nekropolen I, II und III*, Münster 2010, 615-659.

Michaelidou-Nicolaou I., Kapitel J: «Die Fundmünzen aus Tamassos und dem Umland», στο: *Tamassos. Ein antiker Stadtstaat im Bergbaugebiet von Zypern*, (Buchholz H.G. – H. Matthäus Hrsg.), Band I: *Die Nekropolen I, II und III*, Münster 2010, 743-756.

2012

Nicolaou I., «ICA XLVIII, 2010» *RDAC* (2012) 565-577.

2013

Μιχαηλίδου-Νικολάου Ι., Παράρτημα Α΄ «Επιγραφές Ακρόπολης Κουρίου», στο: *Ανασκαφές Κουρίου 1975-1998* (επιμ. Δ. Χρήστου), Λευκωσία, Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου 2013, Β΄, 311-358.

ΥΠΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Nicolaou I., *Paphos IVA. The Clay Sealings from the Public Archives of Paphos*, Nicosia.

Nicolaou I. - A. Panayotou, *Prosopography of the Archaic, Classical and Early Hellenistic Cyprus* [*Pasiphae*, Pisa – Roma: Fabrizio Serra Editore].

.....

4. Φέρει λανθασμένη ένδειξη ICA XLVIII, 2007 αντί για την ορθή ICA XLVII, 2007.

Εικ. 1: Ινώ και Κυριάκος Νικολάου, 1971.

Résumé

Anna PANAYOTOU-TRIANANTAPHYLLOPOULOU

Deux personnalités de l'archéologie chypriote: Inô (1929-2018) et Kyriakos Nicolaou (1918-1981)

Cet article rassemble des informations sur la vie et dresse une liste à jour des publications des éminents archéologues chypriotes, Kyriakos Nicolaou et de son épouse Inô Michaelidou – Nicolaou, qui ont consacré leur vie à la recherche et à l'interprétation du passé de Chypre. Leur œuvre, d'une grande envergure et influence internationale, couvre un éventail de sujets, de l'Antiquité au Moyen Age et de disciplines archéologiques diverses, comme la topographie, l'architecture, l'étude de la mosaïque et de la céramique, la numismatique, l'épigraphie, entre autres ; leur recherche a contribué par sa qualité et par sa quantité à faire connaître et évaluer la civilisation chypriote.